

Sundby 02.12.2012

"Åbent Brev til Regions- og Kommunalpolitikere" Nordjylland /Mors.

/Om Råstofplan 2012 og Molerindvinding i "Stærhøj"/

Forvaltningen i Region Nordjylland er fremkommet med sit forslag til Råstofplan 2012 - herunder stillingtagen til bl.a. Damolin's ansøgning om en sydlig udvidelse af graveområdet i "Stærhøj" i Fårtoft på Nordmors. Forvaltningens indstilling til politisk godkendelse er en udvidelse af graveområdet i sydlig retning på 40 m.

I den anledning kan man i dagspressen (MF d. 06.11.2012) læse, at Damolin v. Direktør Søren Klitskov roser denne indstilling som et "kompromis" mellem de oprindeligt af Damolin ansøgte 75 m (??) og de indsigelser, som er indkommet i den forudgående høringsfase. En ejendommelig konklusion.

Der har ikke på noget tidspunkt i offentligheden været præsenteret et oplæg på en sådan 75 m bred udvidelse mod syd. Tværtimod blev det af Udvalget for Teknik og Miljø v. Morsø Kommune i forbindelse med lokalt informationsmøde afholdt i Bjergby tidligere på året fremført, at der var tale om en nærmest symbolsk og bagatelagtig udvidelse af størrelsesordenen 8-12 m (!). Set i det perspektiv forekommer disse "sølle" 8-12 m i dag at være et slet skjult forsøg på at gøre noget ubehageligt og uacceptabelt "spiseligt" for evt. kritikere. Og de 75 m opleves som endnu en behændig manøvre fra Damolin's side for senere at kunne proklamere, at de 40 m fremstår som et kompromis, hvor Molerindustrien giver afkald på væsentlige interesser for at imødekomme kritikken.

Denne taktiske tilgang underbygges yderligere af overskrifterne til artikler om emnet i Morsø Folkeblad:

d. 28-9-12:

"Lille stribe jord giver konflikt ved Stærhøj" og I teksten refereres Direktør Søren Klitskov for at udtrykke: "Det svarer nogenlunde til bredden af en blyantstreg på kortet....."

Knap 2 mdr. senere

d.6-11-2012:

Forside appetizer: "Mindre grav."

Artikel overskrift: "Graveområde ved Stærhøj reduceres i ny råstofplan.."

I teksten står herefter at læse : " Det var Damolin, der foreslog at reducere området." Og embedsmændene i RN refereres for i indstillingen til ny Råstofplan at have skrevet: "at ændringen vil betyde en væsentlig reduktion i indsigten i graven"

Helt ærligt, hvordan er det, man reducerer en "blyantstreg", så det vil betyde en væsentlig reduktion????? – her brister den sproglige og logiske sammenhæng, og man må efterlades med en påtrængende oplevelse af at blive udsat for forsøg på intet mindre end manipulation...!

Forvaltningen fremstilles som ophav til en salomonisk løsning på et penibelt problem – og Damolin som kompromissøgende.....

Men NEJ– der er IKKE tale om noget kompromis. Molerindustrien får lige præcis, det den hele tiden har ønsket, beredvilligt bistået og imødekommet af Forvaltningen - naturen og Morsingboerne står tilbage - ikke berigede, men berøvede, svigtede og ført bag lyset.

For uanset hvordan Molerindustrien argumenterer, og uanset der måtte blive tale om en overskridelse på 10, 40 eller 75 m, vil det under alle omstændigheder repræsentere en grov tilsidesættelse og krænkelse af et helt overordnet og grundlæggende princip for fastlæggelse af molerindvindingens grænser, således som det kommer til udtryk i Molerrapport fra 1985, selvsamme rapport som Damolin refererer til i sit krav på retten til at grave moler i "Stærhøj", og som Morsø Kommune benytter som baggrund for det standpunkt, at man er nødt til at imødekomme molerindustriens ansøgning om tilladelse til indvinding af moleret i dette område.

Som det fremgår af ovenstående, har såvel forvaltningerne i Morsø Kommune og Region Nordjylland som Damolin haft endog meget svært ved at tolke kortmaterialet i rapporten (illustreret ved at samme afstand optræder som 8 meter og 75 meter, og at bredden af en blyantstreg på et kort skulle repræsentere 75 meter i bredden) Derfor er det langt mere præcist og uden mulighed for fejltolkning at tage udgangspunkt i den faktisk ordlyd i aftaleteksten, således som den er gengivet i sin originaludformning nedenfor.

Formuleringen er, hvad angår fastlæggelse af grænser i bevaringsværdige og sårbare landskaber, side 31 pkt. III b vedr. Stærhøjbu: (ordret citat – se foto af den originale tekst):

-----XXXXXXXX-----

"Stærhøjbu svarer til "Mosebjerghøj", og en eventuel gravning her bør foregå efter de samme retningslinier som ovenfor beskrevet, dvs. bag sydfacaden og så langt fra kysten som muligt, helst usynlig fra søsiden. Disse krav kan imødekommes, hvis gravningen udføres fra den buede randbakkes krone. Herved mistes kronepartiet, mens bakkens facader bevares."

-----XXXXXXXX-----

Denne tekst kan ikke gradbøjes og er ikke til hverken at misforstå eller at gøre til genstand for smidig og behændig fortolkning med sigte på egen vinding eller kortsigtede, snævertsynede hensyn og særinteresser!

På samme vis står fastlæggelsen af "den buede randbakkes krone" heller ikke til diskussion. Den defineres fuldstændigt præcist ved geodætiske højdekurver og anskueliggøres ganske klart og eentydigt ved hoslagte foto, som er taget fra vest mod "Stærhøj" 's toppunkt i øst. Imod dette kan ikke argumenteres med geologers detail tolkning af moleraskeserier og kortmateriales varierende detailleringsgrad, således som man ser det praktiseret af hhv. Damolin og forvaltningen i Morsø Kommune.

Så indsigelserne og de kritiske holdninger kan ikke blot med en uklædelig arrogance og ulidelig lethed affærdiges som værende udtryk for naboers og naturelskeres sædvanlige og forudsigelige brok, fine fornemmelser eller sarte følelser. De understøttes tværtimod i netop den Molerrapport fra 1985, som Molerindustrien bringer i anvendelse i sin påberåbelse af retten til molerindvindingen.

Damolin's spin ville nå sit ultimative klimaks, dersom politikerne træffer netop den beslutning, som Damolin ønsker og ihærdigt har arbejdet hen imod - men vi vælger fortsat at tro på og have tillid til, at politikerne gennemskuer dette forløb og den fulde sammenhæng og substans i dette komplekse spørgsmål.

Så derfor, kære Politikere, læs, læs - og læs ikke kun overskrifterne i den lokale presse, ikke kun forvaltningernes vurdering, som efter vor opfattelse i alt for høj grad afspejler Damolin's synspunkter, ønsker og behov - men derimod også, hvad den landskabelige sagkundskab med særlig indsigt i bevaringsværdige landskabstyper – herunder molerlandskaberne – udtrykker i f.ex

Rapporten fra NIRAS konsulenterne "Landskabsbeskrivelse" af Hanklit-Salgerhøj området fra 2009. En sagkyndig rapport, som paradoksalt nok er blevet udarbejdet på foranledning af Morsø Kommune og således betalt med offentlige skatte kroner – og netop med sigte på i planlægningen at styrke de landskabelige sammenhænge, som Øen rummer..... Læs også selv de foreliggende indsigelser mod forslag til Råstofplan 2012. Deri ligger omfattende og velunderbygget dokumentation.

Er man derimod ikke til omfattende læsning, så læg søndagsturen forbi "Stærhøj" – "Mosebjerg" området. Så vil I ved selvsyn kunne konstatere, hvad det er, der bør værnes om. Der er tale om et landskab med særpræg og kvaliteter langt ud over det almindelige.

Derefter vil I have et helt anderledes grundlag for at træffe Jeres beslutninger. En ansvarlig og modig beslutning, vil være en beslutning, som vægter samfundsmæssige hensyn tungere end snævre og kortsigtede interesser for en kapitalfondsejet molerindustri. I yderste konsekvens vil det være at nægte tilladelse til molerindvinding i "Stærhøj – Mosebjerg" området. Og dette ER politisk muligt – jf. Råstoflovens § 3.

Men hvis I – uagtet ovenstående – alligevel beslutter at give tilladelse til indvinding, så tillad kun molergravning bag sydfacaden, således at bakkekammen fortsat vil forblive intakt.

Det er et spørgsmål om at bevare en af Danmarks smukkeste landskabstyper og udsigter med Hanklit i baggrunden! – "Hanklit" som netop kandiderer til Unesco Verdensarv-status.

Og tillad kun indvinding til og med 2028 (anmeldt rettighed udløber 2028) og ikke til 2032 som ansøgt af Damolin.

Hverken afvisning af Damolin's ansøgning om udvidelse af graveområde i sydlig retning eller den 4 årige afkortning vil indebære erstatningspligt ift. Damolin.

Jeres beslutning i dette spørgsmål har så langt fra bagatelagtig karakter. Den vil tværtimod være af afgørende betydning for, hvorvidt Mors fremover kan fastholde sin position som turistattraktion med særlige landskabelige værdier og som bosætningsområde, der kan tiltrække ressourcestærke familier.

Det er derimod naivt at fastholde troen på, at Molerindustrien baseret på udvinding fra Stærhøj-Mosebjerg området vil være en økonomisk netto-gevinst for Mors. En industri, der ødelægger en varig ressource i form af et ganske særegent og værdifuldt naturområde, som overbelaster dets spinkle og sårbare vejnet med en løbende og svimlende vedligeholdelsesudgift til følge, og gør landsbyerne og ejendommene i omegnen uinteressante for andre end "Låsby Svendsen – typer" medførende tilflyttere, som med usvigelig sikkerhed vil have brug for en kommunekasse, der er mere velspækket end den, Morsø Kommune nogensinde kommer til at kunne præstere.

Damolin's ejerskab er bosiddende i sikker og komfortabel afstand fra Råstofgravene – og lægger sine skatte kroner i helt andre kasser.....

Inger & Jørgen Saaby

